

03 mai 2012

8 Nr. 180

AVIZ

la proiectul de lege

pentru modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74, art. 195), cu modificările și completările ulterioare

(nr. 556 din 21.03.2012)

Direcția juridică a examinat proiectul de lege specificat în titlu, conform art. 54 din Regulamentul Parlamentului și expune următoarele considerente.

I. Observații generale

Proiectul legii menționate a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputații L. Palihovici și M. Ciobanu, în corespundere cu art.73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

Scopul proiectului de lege, potrivit notei informative, este asigurarea protecției drepturilor fundamentale a copilului în Republica Moldova.

Proiectul propune de completat art. 107 (amnistia), art. 108 (grațierea), art. 109 (împăcarea), fiecare cu un alineat nou, care va prevedea că, nu pot fi supuse amnistiei, grațierii persoanele condamnate pentru viol săvârșit asupra unui minor, acțiuni violente cu caracter sexual săvârșite asupra unui minor, hărțuire sexuală și raporturi sexuale cu o persoană care a împlinit vârsta de 16 ani, acțiuni perverse față de o persoană care a atins vârsta de 16 ani, precum și cei condamnați pentru racolarea copiilor cu scopuri sexuale sau pentru prostituție infantilă.

Conform art. 107 din Codul penal al Republicii Moldova 985-XV din 18.04.2002 amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. Prin alte cuvinte, amnistia este actul de clemență, acordat prin **lege organică**, privitor la unele infracțiuni săvârșite anterior datei prevăzute în actul normativ, pe temeuri social-politice și din rațiuni de politică penală superioare celor care ar fi legitimat reacția coercitivă a societății împotriva infractorilor, și care are ca efect înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei, precum și a altor consecințe ale condamnării.

Art. 72 alin. (3) lit. o) din **Constituția Republicii Moldova** stabilește că, prin lege organică se reglementează acordarea amnistiei și grațierii.

Reieșind din cele expuse este evident că, amnistia se aplică prin lege organică adoptată de către puterea legislativă a statului. Categoriile persoanelor și faptelor în

privința cărora va fi aplicată amnistia, legislatorul le va stabili la voința sa, de la momentul adoptării acestei legi.

Mai mult ca atât, Codul penal în art. 16 reglementează modalitatea de clasificare a infracțiunilor. Astfel, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, infracțiunile prevăzute de prezentul cod **sînt clasificate** în următoarele **categorii: ușoare, mai puțin grave, grave, deosebit de grave și excepțional de grave**. Infracțiuni ușoare se consideră faptele pentru care legea penală prevede în calitate de pedeapsă maximă pedeapsa închisorii pe un termen de pînă la 2 ani inclusiv. Infracțiuni mai puțin grave se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de pînă la 5 ani inclusiv. Infracțiuni grave se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de pînă la 12 ani inclusiv. Infracțiuni deosebit de grave se consideră infracțiunile săvîrșite cu intenție pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen ce depășește 12 ani. Infracțiuni excepțional de grave se consideră infracțiunile săvîrșite cu intenție pentru care legea penală prevede detențiune pe viață.

Art. 5 din Codul penal stabilește principiul democratismului și anume, persoanele care au săvîrșit infracțiuni sînt egale în fața legii și sînt supuse răspunderii penale fără deosebire de sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere **sau orice altă situație**. Apărarea drepturilor și intereselor unei persoane nu poate fi realizată prin încălcarea drepturilor și intereselor altei persoane sau a unei colectivități.

Art. 6 din Cod proclamă la rîndul său, principiul caracterului personal al răspunderii penale, care prevede că, persoana este supusă răspunderii penale și pedepsei penale numai pentru fapte săvîrșite cu vinovăție. Răspunderii penale și pedepsei penale este supusă numai persoana care a săvîrșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea penală.

Art. 7 din Cod se referă la principiul individualizării răspunderii penale și pedepsei penale, ceea ce înseamnă că, la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvîrșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală. Nimeni nu poate fi supus de două ori urmăririi penale și pedepsei penale pentru una și aceeași faptă.

Ca o totalizare a acestor prevederi din Codul penal, stabilim că orice divizare sau diferențiere a faptelor sancționate de lege se face în modul prevăzut de lege, adică conform clasificării infracțiunilor după categoriile sus numite, adică în dependență de pedeapsa stabilită pentru infracțiune. Infracțorii care au fost sancționați cu aceeași pedeapsă (spre exemplu cu același termen de privațiune de libertate), dar pentru diferite infracțiuni, au aceleași drepturi.

Art. 88 lit. e) din Constituția Republicii Moldova stabilește că Președintele Republicii Moldova acordă grațiere individuală.

Art. 108 din Codul penal prevede că, grațierea este actul prin care persoana condamnată este liberată, în tot sau în parte, de pedeapsa stabilită ori pedeapsa stabilită este comutată. Grațierea se acordă de către Președintele Republicii Moldova în mod individual. Prin urmare, **grațierea** este o măsură a puterii de stat, luată pe cale de decret de către Președintele țării, în mod individual prin care, pentru anumite considerațiuni de ordin social-politic și de politică penală, se dispune înlăturarea executării pedepsei, în totul sau în parte, ori comutarea unei pedepse într-alta mai puțin grea. Altfel spus, Președintele țării în fiecare caz individual va hotărî personal limitele grațierii.

Art. 109 din Codul penal stabilește că, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor, și pentru o infracțiune gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II–VI din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală. Împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și pînă la retragerea completului de judecată pentru deliberare.

Bunăoară împăcarea se aplică la voința părților în cazurile admise de lege, diferențierea infracțiunilor de asemenea se efectuează în dependență de categoriile infracțiunilor

Codul penal al Republicii Moldova nu prevede la moment răspunderea penală pentru racolarea copiilor cu scopuri sexuale sau pentru prostituție infantilă, ca rezultat este logic că și amnistia sau grațierea la moment nu poate fi aplicată pentru aceste cazuri.

Pct. 3 din proiect propune modificarea art. 109 din Codul penal, care reglementează împăcarea, însă alin. (4) cu care se propune de completat articolul menționat, prevede că ”nu pot fi supuse grațierii...”, astfel, acest text este incorect.

Prin urmare, proiectul supus avizării, intră în contradicție cu prevederile Constituției și prevederilor legale existente.

Atenționăm că în Parlament au parvenit proiectele de legi nr. 365 din 08.02.2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care propune și modificarea mai multor articole din Codul penal, nr. 185 din 27.01.2012 și nr. 2650 din 02.12.2011, care de asemenea propun modificarea Codului penal. Art. 56 alin. (5) din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996 prevede că, dacă sînt înregistrate mai multe proiecte de acte legislative ce vizează modificarea și/sau completarea mai multor articole din același act legislativ, la propunerea comisiei sesizate în fond, acestea pot fi comasate, pentru examinare în lectura a doua, într-un singur proiect.

Proiectul urmează să fie avizat de către Guvern, conform cerințelor art. 58 din Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, în același timp urmează să fie avizat și consultat public conform cerințelor art. 21 din Legea nr. 780-XV din 27.12.2001 privind actele legislative.

II. Obiecții de ordin tehnico-legislativ.

Titlul proiectului urmează să fie reformulat în "Lege privind modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002", iar sintagma "Art. Unic" urmează să fie modificată în "Articol unic".

Asupra oportunității adoptării acestui proiect de lege urmează să se pronunțe Parlamentul în ședința plenară.

**Șef Direcție
Ion CREANGĂ**

ex: S. Sidor
tel. 270